

РЕШЕНИЕ

№ 1328

гр. София, 16.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Б СЪСТАВ, в публично заседание на четиринадесети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Любомир Василев

Членове: Калина Анастасова
Стойчо Попов

при участието на секретаря Донка М. Шулева
като разгледа докладваното от Калина Анастасова Въззивно гражданско дело
№ 20221100508371 по описа за 2022 година

Производството е по [чл. 258 - чл. 273 ГПК](#).

С Решение № 20033654 от 03.05.2022 г. по гр. д. № 38961/2016 г. по описа на СРС, 44 с-в е осъдена Прокуратурата на Република България да заплати на А. Е. Д., ЕГН *****, съдебен адрес: гр. София, ул. „****“, по искове с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 2 ЗОДОВ, съответно сумата от 9000.00 лв. - обезщетение за претърпени от ищеца неимуществени вреди в резултат от незаконно повдигнато му обвинение в извършване на престъпление и поддържане на обвинението в съдебна фаза по ДП № 3М 277/2010 г. по описа на Главна дирекция „Досъдебно производство“ на МВР, пр.пр.№ 7981/2010г. по описа на СГП, ведно със законната лихва считано от 13.07.2013г. до окончателното плащане, и сумата от 3000.00 лв. - обезщетение за претърпени от ищеца имуществени вреди в резултат от същото увреждащо действие, изразяващи се в направени разходи за адвокатска защита по наказателното производство, ведно със законната лихва считано от 13.07.2013г. до окончателното плащане, като е отхвърлен иска за обезщетение за неимуществени вреди за разликата над 9000.00 лв. до пълния претендирай размер от 12000.00 лв., както и искането за присъждане на лихва върху вземанията предмет на всеки от исковете за периода от 14.03.2013г. до 12.07.2013г. вкл.

Срещу постановеното решение, в частта, с която е отхвърлен иска за неимуществени вреди, е подадена въззивна жалба от ищеца А. Е. Д.. Излага доводи, че

постановеното решение е неправилно, като необосновано и постановено в противоречие с материалния закон. Поддържа, че при определяне на размера на обезщетението не е спазен принципа на [чл. 52 от ЗЗД](#) и съдът не е съобразил установените по делото факти, че повдигнатото срещу него неоснователно обвинение се отнася за тежко умишлено престъпление. Същевременно при определяне на обезщетението съдът не е съобразил нанесените на ищеца неимуществени вреди в резултат на обвинението доказани, чрез събраните в производството доказателства. Чрез последните е установено, че неоснователното обвинение е причинило на ищеца притеснения, страх и безпокойство от заплашващото го тежко обвинение, за което се предвижда наказание „лишаване от свобода“ повече от пет години; преживени от него негативни емоции изразяващи се в срам, загуба на достойнство, чест и добро име в обществото; сринат авторитет в професията и пред семейството и най-близкото му обкръжение, в т.ч. и пред колегите му.

В срока по [чл. 263, ал. 1 ГПК](#) не е постъпил писмен отговор на въззивната жалба от ответника Прокуратурата на Република България. В с.з. изразява становище за неоснователност на жалбата.

Срещу постановеното решение, в частта, с която са уважени исквете, е подадена въззивна жалба от ответника Прокуратурата на Република България. Излага доводи, че постановеното решение е неправилно, като необосновано; постановено в противоречие с материалния закон и в отклонение от установената фактическа обстановка. В разглеждания случай не е установен фактическия състав за ангажиране отговорността на държавата, чрез прокуратурата, за обезщетяване понесени от ищеца неимуществени и имуществени вреди. В производството не било установено наличието на претърпени от ищеца неимуществени вреди, които да бъдат в причинно-следствена връзка с неоснователното обвинение. В случая срещу ищеца са били водени няколко наказателни производства за дейността му като член на Съвета на директорите на Софийски имоти ЕАД. Доказване в процеса, че в резултат именно на процесното обвинение на ищеца са били причинени неимуществени вреди в посочения интензитет намира за непроведено с категоричност. Освен това при преценка събраните в производството доказателства съдът не е отчел, че свидетеля Любимка Д.а е материално заинтересована от изхода на делото. При решаване на спора по същество и определяне на дължимото обезщетение за понесените от неоснователното обвинение неимуществени вреди съдът не е съобразил, че във връзка с други водени срещу ищеца наказателни производства последния е предявил иски по ЗОДОВ, по които са образувани други две производства. Поддържа, че при определяне на дължимото обезщетение за понесени неимуществени вреди следва да бъде съобразено, че наказателното производство е водено срещу повече от две обвиняеми лица, като продължителността му е зависела не само от поведението на обвиняемия – ищец.

Въпреки това наказателното производство е приключило в разумен срок и в двете му фази /досъдебна и съдебна/. Именно представител на прокуратурата е изготвил постановление за прекратяване на наказателното производство спрямо ищеца. В производството не са представени доказателства за емоционалното поведение на ищеца преди образуване на наказателното дело. Същевременно, чрез събраните доказателства е установено, че на ищеца не са причинени трайни здравословни вреди, както и нарушения на психическото му състояние. В производството е останало недоказано обстоятелството, че ищецът е бил освободен от Съвета на директорите на Е. АД. Установено е, че същият сам е подал своята молба за напускане на дружеството. Заявява, че размерът на определеното обезщетение за неимуществени вреди е завишен с оглед причинените и доказани такива във връзка с процесното обвинение. Отделно от това поддържа, че при определяне на размера на обезщетението не бил спазен принципа на [чл. 52 от ЗЗД](#).

По отношение на обезщетението за причинени от неоснователното обвинение имуществени вреди заявява, че съдът не е съобразил направеното възражение за прекомерност на заплатеното възнаграждение за адвокат.

В срока по [чл. 263, ал. 1 ГПК](#) не е постъпил писмен отговор на въззивната жалба от ищеца А. Е. Д.. В с.з. изразява становище за неоснователно на жалбата.

Софийски градски съд, след като обсъди събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивните жалби пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на насрещните страни, приема следното:

Жалбите, с които е сезиран настоящият съд, са подадени в срока по [чл.259, ал.1 ГПК](#) и са допустими, а разгледани по същество са неоснователни.

Според уредените в [чл. 269 от ГПК](#) правомощия на въззивния съд той се произнася служебно по валидността на цялото решение, а по допустимостта - в обжалваната му част. Следователно относно проверката на правилността на обжалваното решение въззивният съд е ограничен от посоченото в жалбите.

Настоящият съдебен състав приема, че обжалваното решение е валидно и допустимо.

При постановяване на първоинстанционното решение не е допуснато нарушение на императивни материалноправни норми, а с оглед релевираните в жалбите оплаквания, същото е и правилно, като въззивният съд споделя изцяло изложените в мотивите му съображения, поради което и на основание чл. 272 ГПК препраща към тях. Независимо от това, във връзка с доводите, изложени в жалбата, въззивният съд намира следното:

Предявени са искове с правно основание [чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 1 ЗОДОВ](#).

Претенциите на ищеца се основават на твърдение за водено срещу него

неоснователно наказателно производство, което е било прекратено по отношение на него.

В исковата молба, уточнена с допълнителна молба, ищецът твърди, че с постановление от 13.05.2011г. бил привлечен като обвиняем и му била наложена мярка за неотклонение „подписка“ по ДП № 3М 277/2010 г. по описа на Главна дирекция „Досъдебно производство“ на МВР, пр.пр.№ 7981/2010г. по описа на СГП, за извършено престъпление по чл. 219, ал. 4 вр. ал. 3 вр. ал. 2 вр. чл. 20, ал. 2 НК. Впоследствие срещу него бил внесен обвинителен акт и образувано НОХД № 5798/2011г. по описа на СГС, НО, 5 с-в, по което с разпореждане от 13.09.2012г. бил призован като подсъдим в насроченото предварително изслушване в открито съдебно заседание и била потвърдена наложената му мярка за неотклонение „подписка“. Почти две години след привличането му като обвиняем, с постановление от 14.03.2013г. на СГП наказателното производство срещу него било прекратено. Поддържа, че в резултат от незаконно повдигнатото му обвинение изпаднал в продължително стресово състояние, свързано със силно негативни психически преживявания. Бил сериозно дискредитиран пред близките, познатите и колегите му, както и пред обществото, тъй като информацията за предприетото наказателно преследване била публично разпространена поради заеманата от него тогава длъжност като член на Съвета на директорите на „Софийски имоти“ ЕАД- дружество с общинско имущество. На електронната страница на ответника били публикувани съобщения за повдигнатото му обвинение, което предизвикало широк медиен интерес. В хода на досъдебното и последвалото съдебно производство бил ангажиран общо за 14 часа и 15 минути, което възпрепятствало осъществяването на служебните му задължения - дейността му като адвокат, каквато упражнявал от 10.12.2003г., както и участията му в редовни заседания на дружествата, в които бил член на управителен орган. Поради създаденото негативно отношение към него по решение на Общото събрание на акционерите на „Е.“ АД от 31.05.2012г. бил освободен от състава на Съвета на директорите на посоченото дружество и договорът му за управление и контрол бил прекратен. Излага, че срещу него са водени още четири досъдебни производства, две от които прекратени на досъдебна фаза, а по останалите е бил оправдан в рамките на образуваните съдебни производства, като по всички тях бил ангажиран общо 38 часа и 55 минути, в период от 4 години, през което време бил обект на отрицателно мнение на обществото и близките му. По изложените съображения ищецът претендира за ангажиране отговорността на ответника за репарирание на причинените му неимуществени вреди, като предявява вземане за обезвреда в размер от 12000.00 лв. Отделно от неимуществените вреди ищецът поддържа, че е претърпял и имуществени такива, изразяващи се в направени разходи за защитата му от адвокат по наказателното производство в размер от 3000.00 лв. - заплатено адвокатско възнаграждение по договор за правна защита и съдействие № 334 от 16.03.2012г., сключен с Адвокатско дружество „М.М. и С.“. Моли за

присъждане на следващите му се обезщетения, ведно със законната лихва считано от датата на постановлението за прекратяване на наказателното производство.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответникът е депозирал отговор на исковата молба с изразено становище за неоснователност на предявените искове. Възражава, че липсват данни постановлението за прекратяване на наказателното производство спрямо ищеца да е влязло в сила, за да послужи като основание за ангажиране отговорността му за вреди. Намира за недоказани и твърденията на ищеца за претърпени от него вреди в причинна връзка с повдигнатото му обвинение. Оспорва исковете и по размер, като поддържа, че претендираното от ищеца обезщетение за неимуществени вреди е несъразмерно с подлежащите на репарирание вреди, както и възражава за прекомерност на уговореното адвокатско възнаграждение за защита в наказателното производство, надвишаващо нормативно установения минимален размер. По отношение претенцията за присъждане на законна лихва се позовава и на изтекла тригодишна погасителна давност. С тези доводи моли за отхвърляне на исковите претенции.

В производството не се спори се установява от събраните пред първата инстанция доказателства - ДП № 3М 277/2010 г. по описа на Главна дирекция „Досъдебно производство“ на МВР, пр.пр.№ 7981/2010г. по описа на СГП, че с Постановление от 05.07.2010г. на прокурор Пл. Панайотов от СГП същото е образувано, както и че в хода на разследването, с Постановление от 13.05.2011г. ищецът бил привлечен като обвиняем, по обвинение за извършено престъпление по чл. 219, ал. 4 вр. ал. 3 вр. ал. 2 вр. чл. 20, ал. 2 НК, за което се предвижда наказание лишаване от свобода от три до дванадесет години, както и кумулативно наказание лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и т. 7 НК. Обвинението срещу ищеца било, за това че в периода от 22.11.2001г. до 31.07.2002г. в качеството му на длъжностно лице - член на Съвета на директорите на „Софийски имоти“ ЕАД, в съучастие като съизвършител с други членове на управителния орган, въпреки служебните си задължения не упражнил контрол върху работата на лице, на което е възложено управлението и разпореждането с обществено имущество, а именно изпълнителния директор на дружеството, във връзка със сключена от последния неизгодна сделка по продажба на акции, като деянието е извършено умишлено, последвалата от него щета е в особено големи размери и представлява особено тежък случай.

С привличането му като обвиняем на ищеца била наложена и мярка за неотклонение „подписка“. Ищецът бил призован да се яви в качеството на обвиняем на 17.06.2011 г., когато му било предявено постановлението от 13.05.2011г., след което е бил разпитан като обвиняем. На 23.06.2011г. на ищеца били предявени материалите по разследването. При извършване на посочените действия с негово участие ищецът се явявал лично, без защитник.

На 30.11.2011г. в СГС бил внесен обвинителен акт, с който ищецът, наред с още

девет лица, бил привлечен към наказателна отговорност за престъпление по чл. 219, ал. 4 вр. ал. 3 вр. ал. 2 вр. чл. 20, ал. 2 НК, като е било образувано НОХД № 5798/2011г. по описа на СГС, НО, 25 с-в. С разпореждане от 2.03.2012г. делото било насрочено за предварително изслушване в открито съдебно заседание на 30.03.2012г., за което ищецът бил призован като подсъдим с връчена му лично призовка, и била потвърдена взетата спрямо него мярка за неотклонение „подписка“. В проведеното на 30.03.2012г. заседание ищецът се явил лично и упълномощен защитник - адв. М., като по негово и на останалите подсъдими искане бил даден ход на съкратено съдебно следствие по реда на чл. 371, т. 1 НПК с разпит само на един от свидетелите и на вещите лица. Заседанието продължило от 9:30ч. до 10:40ч. Впоследствие били проведени още две заседания - на 27.04.2012г. с продължителност от 11:40ч. до 14:05ч. и на 15.05.2012г., с продължителност от 10:40ч. до 11:50ч., на които ищецът отново присъствал лично и с адв. М.. Съгласно заповед № 2671/13.08.2012г. на Зам. председателя на СГС и Ръководител на НО делото било преразпределено на друг съдия докладчик - титуляр на 5 с-в в НО, и повторно насрочено от него с разпореждане от 13.09.2012г. за предварително изслушване в открито съдебно заседание на 30.10.2012г., за което ищецът бил призован да се яви в качеството на подсъдим, като призовката до него била връчена чрез съсед. С посоченото разпореждане отново била потвърдена и мярката за неотклонение на ищеца. В заседанието на 30.10.2012г. ищецът се явил лично и с адв. Каракушева, преупълномощена от адв. М.. Заседанието продължило от 13:00ч. до 15:45ч. С протоколно определение от 30.10.2012г. съдебното производство било прекратено и делото върнато на СГП за отстраняване на допуснати съществени процесуални нарушения на досъдебната фаза. След извършени допълнителни действия по разследването за отстраняване на констатираните нарушения наблюдаващият прокурор преценил, че по отношение на членовете на Съвета на директорите на „Софийски имоти“ ЕАД с повдигнати обвинения, сред които и ищецът, не са събрани убедителни доказателства, въз основа на които да се установи от обективна и субективна страна състава на престъпленията, за които са привлечени към наказателна отговорност, поради което с Постановление от 1.03.2013г., деловодно изведено с изходящ номер от 14.03.2013г., съдът прекратил частично наказателното производство спрямо ищеца и останалите осем членове на управителния орган на дружеството, на основание чл. 243, ал. 1, т. 2 НПК /недоказаност на обвинението/, отменил наложените им мерки за неотклонение. Това постановление било връчено на ищеца на 19.03.2013г., след което не е обжалвано от него /влязло в сила на 26.03.2013г./

От изготвени по досъдебното и съдебното производство справки за съдимост на ищеца се установява, че същият не е бил осъждан.

Представени са справки от НСлС и от СДВР за образувани и водени наказателни производства, от които се установява, че в периода 2010г. - 2011 г. срещу ищеца са били повдигнати и други обвинения, също по престъпни състави за умишлена

безстопанственост в особено големи размери, по част от които наказателното производство било прекратено, а по други е била постановена оправдателна присъда.

Пред първата инстанция са представени разпечатки от интернет страницата на Прокуратурата на Република България, видно от които на 14.05.2010 г. и на 1.06.2010г. била оповестена информация за внесени в съда на 14.05.2010г. и на 31.05.2010г. обвинителни актове срещу ищеца по повдигнати му обвинения за умишлена безстопанственост по отношение действията на изпълнителния директор на „Софийски имоти“ ЕАД.

Пред първата инстанция е представен акт за встъпване в длъжност, съставен от Софийски адвокатски съвет, от който се установява, че на 10.12.2003г. ищецът е встъпил като адвокат, вписан в САК.

Към доказателствата е приобщен и договор за възлагане на управление от 1.02.2005г., по силата на който „Е.“ АД е възложило, а ищецът е приел да управлява дружеството като член на Съвета на директорите, с месечно възнаграждение от 220 лв., увеличено съгласно допълнително споразумение № 1 на 300 лв. С допълнително споразумение № 3 от 1.02.2010г., поради изтичане на срока по чл. 233, ал. 1 ТЗ, действието на договора било подновено за нов срок от 5 години.

От събраните писмени доказателства се установява, че с писмо от 5.12.2011г. ищецът уведомил Председателя на Съвета на директорите на „Е.“ АД за воденото срещу него наказателно производство, като на заседание на Общото събрание на акционерите, проведено на 31.05.2012г., било взето решение за предсрочно освобождаване на ищеца от длъжността му на член на управителния орган на дружеството.

Чрез представения договор за правна защита и съдействие № 334 от 16.03.2012г. се установява, че ищецът е ангажирал услугите на Адвокатско дружество „М.М. и С.“ за осъществяване на процесуалното му представителство по НОХД № 5798/2011г. по описа на СГС, НО, 25 с-в, срещу уговорено адвокатско възнаграждение в размер от 2500 лв. без ДДС или 3000 лв. с вкл. ДДС, платимо по банков път. От представено платежно нареждане от 16.03.2012г. се установява извършено от страна на ищеца плащане на възнаграждението в уговорения размер от 3000 лв. с вкл. ДДС по банкова сметка на адвокатското дружество.

По делото са събрани и гласни доказателства чрез разпит на свидетеля Л.В. Д.а - съпруга на ищеца, като показанията ѝ съдът преценява с оглед указанията на чл.172 ГПК с оглед евентуалната ѝ заинтересованост от изхода на спора.

Чрез показанията на свидетеля Д.а се установява, че срещу ищеца са били водени няколко наказателни производства по обвинения за безстопанственост във връзка с дейността му като член на Съвета на директорите на „Софийски имоти“ ЕАД.

По това производство, известно като делото „Артемида“ ищецът бил привлечен като обвиняем през 2011г. През 2012г. обвинението било внесено в съда, през 2013г. делото било върнато на прокуратурата и през същата година приключило. Ищецът бил представяван в процеса от адв. М.М. и негов колега от кантората, при договорен хонорар от 3000.00 лв. Наказателното производство било разгласено по медиите, имало публикации на сайта на прокуратурата. По този начин същото станало достояние не само на негови близки, познати и роднини, но и на много други хора, включително такива, с които ищецът контактувал служебно. Всичко това повлияло негативно на емоционалното състояние на ищеца. Делото се отразило сериозно на живота му, включително на семейството му - на свидетеля Д.а и техните деца, а също и на майка му. Към близките му имало създадено нелицеприятно отношение, което му тежало. Ищецът бил изолиран от обичайната си среда, приятели и клиенти се отдръпнали от него, пострадала професионалната му кариера на адвокат. Разпитите по делото продължавали с часове, което му пречело на работните ангажменти. Поради воденото срещу него наказателно преследване бил освободен от Съвета на директорите на „Е.“ АД. Влошило се здравословното му състояние, започнал да приема лекарства за високо кръвно, както и за подпомагане на съня. Няма желание за социални контакти, бил силно стресиран и травмиран, а и понастоящем изживявал емоционално спомените от случилото се.

Съдът кредитира показанията на свидетеля за изясняване на релевантни за спора обстоятелства, като обективни, пълни, всеостранни, незаинтересовани, логически последователни и убедителни, съответни на останалите доказателства по делото.

При така установеното от фактическа страна въззивният съд намира от правна страна следното:

Съгласно [чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ](#) държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от незаконно обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано или ако образуваното наказателно производство бъде прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление, или поради това, че наказателното производство е образувано, след като наказателното преследване е погасено по давност или деянието е амнистирано. Отговорността възниква не по повод на извършени от ответната страна в производството незаконосъобразни действия и възникнали по повод на тях между страните в производството отношения, а по силата за законова разпоредба. Същата урежда отговорност на държавата за причинени от нейни органи вреди, поради което има гаранционно обезщетителен характер. За това, предпоставките за възникването ѝ се уредени в закона, като същите не може да се допълват с други такива, за да бъде обосновано наличието или липсата □. Всички предпоставки за възникването на задължението за обезщетяване на причинените вреди по силата на [чл. 2, ал. 1, т. 3, пр.](#)

[1 от ЗОДОВ](#) имат обективен характер, като не е предвидено като предпоставка наличието на виновно поведение на длъжностните лица. Това сочи на извода, че това е обективна отговорност, която се носи винаги, когато са налице посочените в разпоредбата предпоставки. Това е така, тъй като с окончателен акт е установено, че предприетите срещу лицето действия са били неоснователни. Без значение за тази отговорност е това дали на определен етап от производството действията на Прокуратурата са били законосъобразни и обосновани с оглед на събраните до този момент доказателства или дали при извършването им са спазени всички предвидени процесуални правила. Дължимото обезщетение обхваща всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо дали са причинени виновно от съответното длъжностно лице.

Обезщетението за неимуществени вреди в хипотезата на [чл. 2 ЗОДОВ](#) е за увреждане на неимуществени права, блага или правнозащитими интереси. Вредите се изразяват в нравствените, емоционални, психически, психологически терзания на личността; накърнената чест и достойнство. Целта на обезщетението е не да поправи вредите, а да възстанови психическото, емоционално и психологическо равновесие на пострадащото лице. При това е посочено, че е нормално да се приеме, че по време на цялото наказателно производство лицето, обвинено в извършване на престъпление, за което в последствие е оправдано/прекратено е производството, изпитва неудобства, чувства се унижено, а също така е притеснено и несигурно; накърняват се моралните и нравствените ценности у личността, както и социалното му общуване като в тази именно връзка е и възприетото в съдебната практика разбиране, че при установяване на този вид неимуществени вреди, не бива да се изхожда само от формалните, външни доказателства. Също така е уточнено, че когато се твърди причиняване на болки и страдания над обичайните за такъв случай или конкретно увреждане на здравето, а също и други специфични увреждания с оглед конкретни обстоятелства, личността на увредения, обичайната му среда или обществено положение, то тогава те трябва изрично да бъдат посочени в исковата молба, за да могат да станат част от предмета на иска.

В настоящия случай е налице хипотезата на [чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 ЗОДОВ](#) - ищецът е бил обвинен в извършване на престъпление, което е тежко по смисъла на чл. 93, т. 7 НК. За него е предвидено наказание лишаване от свобода от три до дванадесет години, както и кумулативно наказание лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и т. 7 НК. Несъмнено обвинението в извършване на това престъпление, за което се предвижда кумулативно налагане на сочените наказания се е отразило негативно върху личността на ищеца и неговото психическо състояние. Същевременно, чрез събраните в производството гласни доказателства чрез показанията на свидетеля Д.а се установява, че неоснователното обвинение срещу ищеца е повлияло отрицателно, както неговия личен живот, така и неговата професионална кариера и развитие.

Наказателното производство е продължило около две години /от момента на привличането му в качеството на обвиняем на 13.05.2011г. до прекратяване на производството спрямо него с влязъл в сила акт на 26.03.2013г./ и несъмнено се е отразило негативно на психиката и личността на ищеца. Същевременно, както се установи от събраните доказателства във връзка с образуваното наказателно производство и обвинението спрямо ищеца е била взета и мярка за процесуална принуда „подписка“ (наложена му на 13.05.2011г. и отменена с влязло в сила постановление за частично прекратяване на наказателното производство от 1.03.2013г.).

Постановлението за прекратяване обосновава извод за незаконност по смисъла на [чл.2 от ЗОДОВ](#) на повдигнатото обвинение, а оттук - и на действията на длъжностните лица на Прокуратурата на Република България по повод образуваното наказателно производство.

Незаконността на обвинението съставлява основание за носене на имуществена отговорност от държавата в лицето на нейните правозащитни органи по [чл. 2, ал.1, т. 3 от ЗОДОВ](#) за обезщетяване на претърпените от ищеца вреди, доколкото такива са настъпили като пряка и непосредствена последица от незаконното обвинение. Анализът на събраните доказателства обосновава несъмнен извод, че ищецът е претърпял неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от незаконното обвинение и подлежат на обезщетяване от ответника Прокуратура на Република България, на основание [чл. 2, ал. 1, т. 3](#) вр. [чл. 4 от ЗОДОВ](#).

Същевременно при определяне на справедливото обезщетение за неимуществени вреди следва да се вземат под внимание всички обстоятелства, които обуславят тези вреди. При установена връзка обезщетението по [чл. 52 от ЗЗД](#) следва да бъде определено съобразно принципа на справедливостта. Съгласно задължителните за съдилищата указания, дадени в Постановление № 4/23.12.1968 г. на Пленума на ВС и множество решения на ВКС, постановени по реда на [чл. 290 ГПК](#), понятието "справедливост" не е абстрактно понятие, а е свързано с преценка на конкретни обективно съществуващи в действителността обстоятелства. На обезщетяване подлежат неимуществените вреди, които са в пряка причинна връзка с увреждането и техният размер се определя според вида и характера на упражнената процесуална принуда, както и от тежестта на уврежданията. Задължително се отчита тежестта на повдигнатото обвинение и предвиденото за него наказание, продължителността на наказателното преследване, вида и продължителността на наложените мярка за неотклонение и мярка за процесуална принуда, данните за личността на подсъдимия с оглед на това доколко повдигнатото обвинение за деяние, което не е извършил, и наложената мярка за неотклонение, се е отразило негативно на физическото здраве, психиката му, на контактите и социалния му живот, на положението му в обществото,

работата, в това число върху възможностите за професионални изяви и развитие в служебен план, както и всички други обстоятелства, имащи отношение към претърпените морални страдания.

В случая, чрез ангажираните в производството гласни доказателства се установява, че ищецът е преживял психически и емоционални страдания във връзка с неоснователното обвинение. Както последователно се поддържа в практиката на ВКС, неимуществените вреди от незаконно обвинение обхващат не само отрицателните психически преживявания на увредения, но и обективното по своя характер лишаване от блага и ценности, към които всяка личност се стреми. Справедливостта като законов критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди включва освен тяхната общовалидна значимост за всяко човешко същество, така и конкретни факти, свързани със стойността, която те са имали за личността на увредения. В този смисъл е и практиката на ВКС, формирана по реда на чл. 290 ГПК с Решение № 55/11.03.2013 г. по гр. д. № 1107/2012 г., IV г. о., ГК, която се възприема от настоящия състав. За процесния период са се развивали и други наказателни производства срещу ищеца за извършване на други престъпления, поради което всички преживени от ищеца душевни болки и психологически страдания трябва да се разгледат в този житейски и правен контекст.

Продължителността на наказателното производство в случая е две години, т.е. същото се е развило и приключило в разумен срок, а осъществените процесуални действия не се отличават със завишена степен на процесуална принуда и персонални ограничения спрямо обвиняемия. На следващо място при определяне на размера на обезщетението настоящият въззивен състав взе предвид както периода на наказателното производство, така и характеристикните данни на ищеца. Последният не е осъждан и спрямо него не са били предприети процесуални действия във връзка с други наказателни преследвания.

Следователно, при съобразяване на всички обстоятелства – тежестта на престъплението, за което е повдигнато обвинение (то е „тежко” по смисъла на чл. 93, т. 7 НК), непродължителният (разумен около 2 години) срок на висящност на наказателното производство, преживеният дискомфорт от воденото производство, въззивният съд приема, че заместващото обезщетение на ищеца за причинените му от незаконното обвинение неимуществени вреди е в размер на сумата от 9000.00 лв. При определяне на това заместващо обезщетение съдът взема предвид и че наложената му сравнително лека мярка за неотклонение „подписка” не е била от такова естество, че да ограничи в значителна степен неговият личен и професионален живот и социално общуване.

Следователно, искът за заплащане на заместващо обезщетение за причинени неимуществени вреди на ищеца от процесното незаконно обвинение трябва да бъде

уважен за сумата от 9000.00 лв., а да бъде отхвърлен за разликата до претендирания размер от 12000.00 лв.

Доводите на въззивника-ищец, че така определеното обезщетение не съответства на принципа за справедливост, съдът намира за неоснователни с оглед изложените по-горе съображения. Обезщетението за неимуществени вреди в случая, следва да бъде определено при отчитане на факта, че ищецът е изпитвал тревога, безпокойство и притеснение от хода на разследването и по други водени срещу него наказателни производства през процесния период.

Доводите на ответника, че заплатеното адвокатско възнаграждение за процесуално представителство по наказателното производство във връзка с неоснователното обвинение срещу ищеца е прекомерно, съдът намира за неоснователни.

Чрез ангажираните пред първата инстанция писмени документи се установява, че за процесуално представителство по наказателното производство ищецът реално е заплатил сумата 3000 лв. с вкл. ДДС, която сума е съответна на извършените по делото процесуални действия, фактическата и правна сложност на производството и предвидения в чл. 13, ал. 1, т. 4 от Наредба № 1 от 9.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения минимален размер /800.00 лв./. Поради това искът по чл.2, ал.1, т.3, пр. 1 ЗОДОВ се явява установен по основание.

За определяне размера съдът следва да съобрази възраженията на ответника и дадените разяснения с ТР № № 1/11.12.2018 г. по тълк.д.№ 1/ 2017 г. на ОСГК, в което е прието, че при иск по чл. 2, ал.1 ЗОДОВ съдът може да определи обезщетението за имуществени вреди, съставляващи адвокатско възнаграждение, в размер, по-малък от платения в наказателния процес. Както е посочено в същото изразходваните средства за адвокатско възнаграждение в наказателното производство, приключило с оправдателна присъда или прекратено на основанията, посочени в чл. 2, ал. 1 ЗОДОВ, са имуществена вреда за лицето, подложено на неоснователна наказателна репресия, тъй като то има право на адвокатска защита във всеки стадий на това производство. Когато ответникът възрази, че изплатеното в наказателното производство адвокатско възнаграждение е прекомерно съобразно действителната правна и фактическа сложност на наказателното дело, в правомощията на съда по иска за обезщетение за вреди е да изследва дали незаконно обвинението е положил дължимата грижа при уговарянето на адвокатското възнаграждение с оглед вида и тежестта на обвинението, интензитета на приложената процесуална принуда и очакваните усилия и труд, които адвокатът предстои да положи при осъществяването на защитата. В случай, че уговореното адвокатско възнаграждение надвишава съществено разумния и обичаен размер на дължимото възнаграждение, изплатеното в повече няма за причина незаконното обвинение и не е необходима последица от него. То остава в тежест на

неположилия дължимата грижа пострадал, тъй като е в причинна връзка с неговото поведение. За платеното в повече държавата не дължи обезщетение. При определяне на размера на обезщетението за имуществени вреди, представляващи изплатено адвокатско възнаграждение в наказателното производство по иск с правно основание чл. 2, ал. 1 ЗОДОВ, по възражение на ответника са приложими и правилата на чл. 5 ЗОДОВ. Ако увреждането е причинено поради изключителна вина на пострадалия, т.е. неговото поведение е единственият каузален фактор, съгласно т. 3 ТР № 3/22.04.2005 г. по тълк. дело № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС държавата не отговаря. Ако пострадалият само е допринесъл за настъпването на вредите със своето процесуално поведение: недобросъвестно е създал предпоставки за повдигане и поддържане на незаконното обвинение, недобросъвестно е забавял или опорочавал процесуални действия, прикривал е определени обстоятелства или е имал друго недобросъвестно процесуално поведение, обезщетението се намалява с оглед особеностите на всеки отделен случай. В тази хипотеза съдът също се произнася по предмета на предявения иск, като прилага последиците от недобросъвестно процесуално поведение на пострадалия при осъществяване на неговата защита в наказателното производство.

В случая, чрез събраните доказателства от приложеното наказателно производство не се установи недобросъвестно поведение на ищеца, с което същият да е създал предпоставки за повдигане и поддържане на незаконното обвинение. Не се установи и същият недобросъвестно да е забавял или опорочавал процесуални действия, да е прикривал определени обстоятелства или да е имал друго недобросъвестно процесуално поведение. Поради това с оглед указаното в разпоредбата на чл. 5 ЗОДОВ, съдът намира че не следва да намалява обезщетението за имуществени вреди. Не е установено в производството увреждането да е причинено по изключителна вина на пострадалия. Освен това не е установено пострадалият виновно да е допринесъл за увреждането. Доводите на ответника в обратен смисъл, като недоказани следва да бъдат оставени без уважение. Постановеното от СРС решение, като правилно и законосъобразно следва да бъде потвърдено в посочената част.

Поради съвпадане изводите на двете инстанции обжалваното решение следва да се потвърди като правилно.

Воден от горното, СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 20033654 от 03.05.2022 г. по гр. д. № 38961/2016 г. по описа на СРС, 44 с-в.

Решението може да се обжалва с касационна жалба в едномесечен срок от съобщаването му на страните пред Върховния касационен съд, при условията на чл.

280, ал. 1 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____